

Korrupsjonen blomstret frodig i Kringkastingen. 10/8 43.

NS.-pampene bevilget rikelig seg selv og sine tyske venner.

Svindelforetagendet «Norpress» tappet Kringkastingen for 1,5 million og Programbladet enda mer.

Neppe noe sted har kameraderiet og korrupsjonen floreret slik som i Norge under Quisling-styret. Dokumenter som i disse dager er oversendt fra Riksrevisjonen til riksadvokat Arntzen viser dette. De gir et godt bilde av den «etter-oss-kommer-syndfloden-mentalltet» som hersket innen Nasjonal Samling.

I saken mot overrettsasskfører W. F. K. Christie, Hamar, henleder Riksrevisjonen påtalemyndighetens oppmerksomhet bl. a. på det forhold at det i tiden oktober 1940 til juni 1941 over en konto som ble kalt «Disposisjonskonto» utbetalt 40.863 kroner til tidligere generalsekretær i Norsk Rikskringkasting, Jac. Tønder. Han har kvittert for pengene, men har ikke gjort rede for bruken. Imidlertid har tidligere direktør i Kringkastingen, Bødtker, opplyst Riksrevisjonen om at Tønder har fått pengene for å utføre oppdrag for Wehrmacht.

I første halvår av 1941 anviste videre Bødtker over samme konto dr. Müller Frankén, lederen av Abteilung Rundfunk, til reiser for å kjøpe ved 5649 kroner og 2302 kroner til reparasjoner av doktorens Mercedes Benz-bil. Bilen var ikke Kringkastings eiendom. Den disponerter helt av Müller Frankén.

Det er også manipulert med lønningene. Fra nyttår 1941 ble det vedtatt nytt lønsregulativ som avvek sterkt fra det som er gjeldende for offentlige tjenestemenn. Lønningene for endel stillinger ble betydelig forhøyet, og man opprettet stillinger som ikke fantes i lønsregulativet.

Bevilget seg selv svære gasjer og representasjonsgodtgjørelser.

Overrettsasskfører og «riksfullmektig» Christie hadde i Kringkastingen en årlig lønn på 25.000 kroner. Hertil kom et fast representasjonstillegg på 6500 kroner, husleiegodtgjørelse 6000 kroner og brenseltillegg 1500 kroner. I tillegg til den faste representasjonen på 6500 kroner ble imidlertid Christie for året 1940-41 utbetalt ytterligere 35.000 kroner til representasjon. Den overveiende del av beløpet er anvist av Bødtker og Christie selv og som regel uten at formålet med pengene er angitt. Pengene er brukt på hoteller og restauranter, teatre og blomsterforretninger. I mars 1941 kjøpte Christie for Kringkastings regning bl. a. to blårevskinn for 800 kroner og et superplatinaskinn for 1400 kroner sammen med et cocktailshakersett for 857 kroner. Sakene ble sendt som gave til en intendant Glasmeier og frue i Berlin.

I november 1940 hevet Christie over konto som er kalt «Konto for spesielle formål» 8300 kroner. Noen redegjørelse for bruken av pengene er ikke gitt. I juli 1941 hevet han 4050 kroner på samme konto, men betalte tilbake 3000 kroner av disse penger. For alle de mottatte beløp har Christie senere lagt fram nye kvitteringer under konto «Spesielle oppdrag». Regningene er underskrevet av Andreas Danielsen.

Blant de andre gasje-elfantene i Kringkastingen kan man nevne generalsekretær Jac. Tønder med en årsinntekt på 18.500 kroner, direktør i forvaltningsavdelingen R. R. Dysthe 17.000 kroner, forvaltningsdirektør C. Bødtker 18.000 kroner (fra 28. oktober 1942 18.500 kroner), direktør for den tekniske avdeling F. Gythfeldt 18.500 kroner, programsjef E. Mehle 16.500 kroner (fra 28. oktober 1942 ble han programdirektør med 18.500 kroner), programsjef Edvard Sylvou Creutz 16.500 kroner og leder av den juridiske avdeling Gord Holtskog 16.000 kr.

Det viser seg at de nye lønningene er fastsatt av Kringkastings egen ledelse, «riksfullmektig» W. F. K. Christie, uten at de ble forelagt Finansdepartementet. Riksrevisjonen har gjort oppmerksom på at lønsforordningene ikke hadde hjemmel, og både Finansdepartementet og Reichskommissariat inntok samme standpunkt. Forholdene ble imidlertid ikke forandret. Direktør Bødtker har til og med etter at han uttrykkelig er blitt gjort oppmerksom på ulovligheten, foretatt ytterligere lønnsøkninger, særlig ved å gi utjemlede «antsiperte alderstillegg» i stort antall. Til tross for gjentatte henvendelser gjorde heller ikke Kulturdepartementet noe for å bringe lønningene i Norsk Rikskringkasting i

lovlig orden. I en rekke tilfelle har Kringkastingen betalt lønn til medarbeidere etter at disse hadde sluttet i sine stillinger. Det gjelder bl. a. Jac. Tønder som fratradte 3. juli 1941, men fikk lønn til 1. oktober 1943. For hans vedkommende hadde man fra Reichskommissariat betalingsordre inntil 13. desember 1941.

Direktør Hoel fratradte 27. oktober 1942, men fikk lønn til 1. juli 1943. Sylvou Creutz fratradte for jul 1942 og fikk lønn til 1. juli 1943. Lenge fikk avdelingsjef Abusdahl lønn. Han fratradte Kringkastingen 20. oktober 1942.

Våren 1944 ble Karl Aagaard Østvig ansatt som programdirektør med en årslønn på 18.500 kroner, til tross for at Finansdepartementet på forhånd hadde gitt beskjed om at det ikke var lovlig adgang til å lønne ham høyere enn 14.000 kroner. 7. august 1944 fastsatte sjefen for Kulturdepartementet godtgjørelsen til den kommissariske leder for Kringkastingen, professor Skarphagen til 12.000 kr. om året uten å forelegge saken for Finansdepartementet.

Også skyss- og kostgodtgjørelse er av Kringkastingen utbetalt med høyere beløp enn de fastsatte satser. Som svar på antegnelse om dette uttalte forvaltningsdirektør Bødtker at Kringkastings selv bestemte når reiser skulle foretas og hvilken godtgjørelse som skulle betales.

Våren 1943 måtte Kringkastingen betale to fester som etablisementets NS-gruppe holdt. De kom på 900 kroner. Etter krav fra Riksrevisjonen ble beløpet overført til NS-gruppens egen konto. Senere anviste imidlertid Bødtker og Skarphagen 600 kr. av beløpet som så ble belastet Kringkastings regnskap.

Den 12. og 16. juni 1944 betalte Kringkastingen 81.166 kroner til NS. Rikskontrollavdeling som bidrag til Stabsmusikken for 1943/44. Utbetalingen skjedd etter ordre fra Kulturdepartementets sjef. Tidligere hadde Kringkastingen betalt 106.566 kr. til samme formål.

Kringkastingen betalte Mehles skatter

Dr. Evvind Mehle ble ansatt som programdirektør 28. oktober 1942, men sa opp stillingen til fratredelse 7. juni 1944. Han sluttet imidlertid i arbeidet allerede 7. desember 1943. Kulturdepartementets sjef, Fuglesang, gav Kringkastingen ordre om at Mehle skulle ha lønn hele oppsigelsesperioden, altså i seks måneder, og dessuten feriegodtgjørelse for fire uker. Videre gikk orden ut på at dette ikke skulle hindre ham i å motta lønn eller honorar for annet arbeid i samme tidsrom.

Fra 1. februar 1944 overtok Mehle stillingen som «professor» og leder av «Statens Presseinstitutt» ved Universitetet. Riksrevisjonen hevdet da at han for tiden 1. februar til 7. mai 1944 høyst hadde rett til differansen mellom lønnen som programdirektør og som professor, og at han ikke hadde rett til særskilt feriegodtgjørelse. Etter at saken var forelagt for Quisling, ble Mehle tilstått et honorar på 2000 kroner for «forberedende arbeid med Presseinstituttet».

Til henhold til ordre fra Fuglesang betalte Kringkastingen dr. Mehle representasjonsgodtgjørelse for tiden 28. september 1940 til 28. oktober 1942 og fra 28. oktober 1942 til 7. juni 1944 med ialt 13.041 kroner uten at det var legitimert tilsvarende utlegg fra hans side. Når det gjaldt siste halvår ble det betalt ham 3000 kroner i representasjonstillegg uten at han var knyttet til Kringkastingen. Etter hva Fuglesang skrev i sin ordre skulle beløpet brukes til deknning av dr. Mehles skatter. Beløpet ble også brukt til det.

Norpress og Programbladet.

Så kommer man til et særlig kapittel, nemlig Nordisk Radio A/S og Norges

Fortsatt side 6, spalte 6.
(Korrupsjonen blomstret —).

Korrupsjonen blomstret.

(Fortsatt fra 3. side).

Fjernsyn A/S. Disse selskaper ble stiftet 6. januar 1944 av Kringkastingen ved professor Skarphagen sammen med Deutsche Auslands-Rundfunk-Gesellschaft, Internradio A/S ved dr. Kurt Böhlhoff og Chr. N. Apenes med en aksjekapital på henholdsvis en million og en halv million kroner. Kringkastingen tegnet 649 og 324 aksjer, Internradio 350 og 175 og overrettsakfører Chr. N. Apenes 1 aksje i hvert av selskapene.

Den 29. september 1940 deltok Kringkastingen ved direktør Bødtker i stiftelsen av Nordisk Radiopress A/S (Norapress). De øvrige stiftere var G. W. Müller, P. Müller Franken, Eyvind Mehle, Paul Glasenapp, Roald R. Dysthe, R. Eiche og Waldemar Lentz. Glasenapp møtte på vegne av NTB, har han senere opplyst.

Selskapets aksjekapital som var på 50.000 kroner ble fordelt med 30 aksjer på Norsk Rikskringkasting, 5 hver på G. W. Müller, P. Müller Franken og W. Lentz, 2 på Dysthe og 1 hver på de øvrige. Aksjene var på 1000 kroner. Selskapets formål var å «levere nyhetsstoff til kringkastingsselskaper og dermed sammenhengende virksomhet». Til styre valgtes Müller Franken, formann, W. Lentz og R. R. Dysthe. Den siste ble ansatt som administrerende direktør og på generalforsamlingen 22. desember 1941 ble han valgt til eneste styre. På grunn av Dysthes fravær ble ved representantskapsbeslutning 23. november 1944 Bødtker valgt til midlertidig eneste styre og direktør.

Den 2. oktober 1940 ble det mellom Kringkastingen ved direktør Bødtker og Norapress ved dets styre inngått en avtale hvor Norapress fikk eneretten til å levere Kringkastingen «nyhetsstoff», mens Kringkastingen på sin side forpliktet seg til å betale Norapress en årlig avgift på 420.000 kroner i fire rater og forskuddsvis pr. kvartal. Kringkastingen skulle være bundet ved kontrakten i tre år.

Etter hva det er opplyst fikk Norapress sitt vesentlige «nyhetsstoff» fra NTB og betalte for dette ca. 100.000 kroner pr. år. (Før krigen fikk Kringkastingen sitt nyhetsstoff direkte fra NTB og betalte for dette 110.000 kroner om året).

Den 30. september 1943 ble Kringkastingens årsavgift til Norapress nedsett til 300.000 kroner og i november 1944 til 200.000 kroner. I det Finansdepartementet overtok betalingen av 100.000 kroner for morsendinger til sjøfolk.

I henhold til dette har Kringkastingen i tiden 1. oktober 1940 til 7. mai 1945 betalt Norapress ialt 1.432.000 kroner. I juli 1943 betalte Norapress tilbake 55.000 kroner. I aksjer er innbetalt 30.000 kroner og fra Finansdepartementet har Norapress mottatt 100.000 kroner. I alt har således Norapress mottatt 1.507.000 kroner av Kringkastingen og Finansdepartementet.

I samme tidsrom har Norapress utbetalt 477.484 kroner til NTB med flere for «nyhetsstoff». Resten av Statens tilskudd, bortsett fra en mindre restbeholdning, er såvidt man kan skjønne gått til administrasjonsutgifter. Etter en foreløbig gjennomgåelse av Norapress' regnskaper har rikskrevsjonen festet seg ved utgiftsposten lønninger. Således har direktør R. E. Dysthe mottatt som styrehonorar 1500 kroner pr. måned i tiden 1. oktober 1940 til 28. februar 1945 med i alt 70.500 kroner. Hertil kommer feriegodtgjørelse inntil 1943 med 2900 kroner og representasjon 29.375 kroner. Dermed har Dysthe av dette selskapet mottatt i alt 111.775 kroner. Lønningene ellers i selskapet har vært fra tusen kroner til seks hundre kroner om måneden.

I januar 1941 ble det mellom Kringkastingen og Norapress inngått en overenskomst som sa at Norapress skulle utgi Norsk Programblad mot at Kringkastingen som vederlag betalte 5 kroner for hver betalende innehaver av radiolisen. Kontrakten ble ikke underskrevet.

Programbladet kom ut i ca. 450.000 eksemplarer og ble sendt gratis til alle lyttere inntil radioapparatene ble beslaglagt i september 1941. Sjefredaktør var Eyvind Mehle, som samtidig var programsjef i Kringkastingen. I den tid bladet kom ut betalte Kringkastingen i henhold til kontrakten 1.748.915 kroner. Annonseinntekten var 55.499 kroner. Tilsammen en inntekt for bladet på 1.804.414 kroner. Uten at man ennå har foretatt noen detaljrevisjon ser det ut som om 1.733.466 kroner er gått med til Programbladets drift. De vanlige lønninger er betalt med 53.572 kroner. Honorarer og herunder Mehles lønn med 11.585 kroner. Trykningen har kostet 724.669 kroner og papiret 583.206 kroner, for å ta de største poster.

Dette er innholdet av Rikskrevsjonens innberetning til riksaadvokaten om rettsstridig bruk av offentlige midler ved Norsk Rikskringkasting under okkupasjonen i anledning straffesaken mot overrettsakfører W. F. K. Christie og flere.

107845

st
m
p
b
a
e
t
te
de
te
cf
fi
ll
vl
m
di
et
St
n
st
f
1
3
A
1
2
8.
1
2
3.
4.
5
7.
8.
9
0
11.
Pla
C
V
1